

Maar het middel om dat te voorkomen lag natuurlijk voor de hand: van de keuze der kerkeraadsleden werd bijzonder werk gemaakt ¹⁾; en daarna, in de jaren toen het er het meest op aankwam, was de gansche kerkeraad eensgezind. Reeds die eendracht gaf natuurlijk groote kracht.

hadde geabsenteert, nochtans niet sonder grote droefnisse, ende verclaerde dat hy Dicknael is ouervallen geweest van deen ende dander dat hem geen respyt en worde gegunt om hem te verantwoorden, Ten tweeden dat men hem heeft als hij Presideerde ofte aulseerde in syn redenen gevallen met hefticheyt, welke Swaricheden hy niet ten laste en leyde de gansche kerckenraet maer eenige van dien" (Protoc. III, fol. 179 v). Natuurlijk is de kerkeraad hem desnietteenstaande blijven verzoeken, ja vermanen en gelasten, dat hij volgens zijn ambt en schuldigen plicht alle vergaderingen zou bijwonen, ook al had hij klachten tegen particuliere personen. Maar voor het overige werden de door hem genoemde feiten niet ontkend, en werd te dien aanzien in de vergadering van 31 Jan. 1608 »verstaen dat tgene D^o. Plantius heeft versocht wel billick is datmen niemant in syn woorden valle ofte heftige propoosten gebruyckte gelyck in alle welgestelde vergaderinge gebruyckelyck is" (Protoc. III, fol. 181 r). De geheele zaak is in den kerkeraad behandeld op 29 Nov., 6 en 13 Dec. 1607, 10, 15 en 31 Jan. 1608; en het slot is geweest dat Plancius aan den last des kerkeraads heeft voldaan. Maar de oppositie moet wel heftig geweest zijn, wanneer een man als Plancius, die toch waarlijk voor geen klein gerucht vervaard was, daarom uit de vergaderingen wegbleef.

¹⁾ Voor eene goede keuze was natuurlijk noodig, dat de personen, die op de groslijst van candidaten geplaatst waren, in de volle vergadering nauwkeurig gewogen werden. En hoe goed men gezorgd heeft, dat dit onbelemmerd geschieden kon, vooral in de jaren toen het er bijzonder op aankwam, kan o. a. blijken uit hetgeen in de vergadering van 7 Febr. 1613 besloten werd: »Alsomen bevindt dat de saeken in deese vergaderinge voorvallende niet secreet en werden gehouden, iae self dat de personen die opde Cedule gestelt syn om daaruyt Ouderlingen end Diaconen te verkiesen, worden buyten bekend gemaect: So ist dat de broederen So Predicanten, Ouderlingen end Diaconen hebben goetgevonden, datmen voortaan alle saeken van importantie, gelyck oock deese nopende de personen gestelt tot verkie-singe sal secreet houden end wie bevonden sal worden ter contrarie gedaen te hebben, sal hier in tegenwoordicheyt van allen gecensureert end gestraft worden, end hier en bouen gehouden syn vyf end twintich gulden" [naar de tegenwoordige geldswaarde minstens honderd gulden] »voorden armen te betalen. Sal oock dese ordonnantie telckens op den dach der verkiesinge den broederen voorgelesen worden" (Protoc. IV, fol. 54). Eene soortgelijke resolutie was ook reeds vroeger, den 20sten Dec. 1611, genomen; maar zij werd nu, in 1613, nog wat precieser gemaakt; en de vroegere bepaling, dat »de geene die schuldich sal beuonden worden, behoorycken vanden preside zal gesensureert [*sic*] worden" (Protoc. III, fol. 269r), werd nu nog wat verscherpt, en vermeerderd met eene zeer aanzienlijke geldboete.

Voor het overige spreekt wel vanzelf, dat de met zooveel zorg gekozen kerkeraad daarom toch volstrekt niet uitsluitend bestond uit personen, die voor ouderling of diaken in alle opzichten de vereischte bekwaamheid hadden. Gemeentelieden, die voor zulk eene taak ten volle geschikt waren, en die ook bereid waren tevens haar te aanvaarden, waren er blijkbaar niet altijd in voldoende getale te vinden. Vgl. b. v. hetgeen opgeteekend staat in de kerkeraadsnotulen van 3 Mei 1601: »Aengesien voor desen dickwils in den kerckenraet questie is voorgevallen oftmen iemant tot den dienst des ouderlin[g]schap ofte Diaconie in der gemeijnte soude mogen beroepen welke niet alle dselue eijenschappen aen